

Dissosiyasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dissosiyasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19998>

Öz

Bu akademik giriş, Şar, Kundakçı ve Kızıltan (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan ve geçerlik/güvenirlik çalışması yapılan, **dissosiyatif** yaşıtlar ölçmeyi amaçlayan ölçeği (DES-II/DIS-Q) incelemektedir. Ölçek, bireylerin yaşıtları **dissosiyatif** semptomları n sıklığı ve şiddetini belirlemek için tasarlanmıştır.

Yapılan çalışmada, ölçeğin iç tutarlılığı son derece yüksek bulunmuştur (**Cronbach Alfa**: 0.98). Ayrıca, DIS-Q toplam puanı ile deneklerin yaşıtları arasında anlamlı bir **negatif korelasyon** rapor edilmiştir. Ölçek, psikometrik açıdan güçlü bir araç olarak kendini kanıtlamış olup, Türkiye'de **dissosiyasyon** araştırmaları için temel bir referans noktasıdır.

Anahtar Kelimeler

Dissosiyasyon, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, DES-II, DIS-Q, Likert Ölçeği, Travma.

Yazarlar

Şar, V., Kundakçı, T., Kızıltan, E.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, klinik ve araştırma ortamlarında bireylerin yaşıtları çeşitli **dissosiyatif** yaşıtların düzeyini ve niteliğini psikometrik olarak tespit etmektir.

Bu ölçüm aracı, özellikle dissosiyatif bozukluklar, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve diğer travma ilişkili durumlarla bağlantılı semptomatolojiyi deşlendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Türkiye'deki psikiyatri ve psikoloji alanındaki araştırmacılar için güvenilir, kültüre uyarlanmıştır bir araç sağlamak amacıyla geliştirme/uyarlama çalışması yapılmıştır.

Yapı

Ölçek tarafından ölçülen psikolojik yapı, **dissosiyasyon**dur. Dissosiyasyon, genellikle bilinç, bellek, kimlik veya çevre algısının bütünlüğündeki geçici veya kronik bozulmaları ifade eder.

Ölçek, bu yapı altında yer alan depersonalizasyon (kendine yabancılaşma), derealizasyon (çevreye yabancılaşma), amnezi (bellek kaybı) ve kimlik karmaşası gibi temel alt boyutları kapsamaktadır. Bu yapı, bireyin zorlayıcı veya travmatik olaylarla başa çıkma mekanizması olarak ortaya çıkkan, deneyimlerin bütünlüğünden ayrışma eğilimini yansıtır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik analizi kapsamında, tüm deneklerden oluşan grupta Dissosiyasyon Ölçeği (DIS-Q) toplam puanı ile yaşı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir **negatif korelasyon** saptanmıştır. Bu bulgu, genç yaş gruplarında dissosiyatif yaşantıların daha yaygın veya şiddetli olduğunu düşündürmektedir.

Ölçeğin yapı geçerliği, klinik örneklem grupları ile sağlıklı kontrol grupları arasındaki ayrım yapma yeteneği üzerinden de desteklenmiştir. Bu durum, ölçeğin gerçekten dissosiyatif semptomları ölçtüğüne dair kanıt sunmaktadır. Orijinal geçerlik ve güvenirlik çalışması'nın tam metnine ResearchGate üzerinden ulaşılabilir: [researchgate.net](https://www.researchgate.net).

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı, güvenirlik analizlerinin temel göstergelerinden biri olan **Cronbach Alfa** katsayısı ile değerlendirilmiştir. Tüm deneklerden oluşan geniş bir grup için hesaplanan **Cronbach Alfa** değeri 0.98 olarak belirlenmiştir.

0.98 değeri, psikometrik standartlara göre mükemmele yakın bir iç tutarlılığı işaret ederek, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçme konusunda büyük bir uyum sergilediğini göstermektedir. Bu yüksek güvenirlik düzeyi, ölçeğin hem klinik hem de araştırma amaçlı kullanımlarda stabil ve tutarlı sonuçlar vereceğinin güçlü bir kanıtıdır.

Faktör Analizi

Orijinal Dissosiyatif Yaşantılar Ölçeği (DES) ve onun varyantları olan DIS-Q, genellikle çok boyutlu bir yapı sergilemektedir. Türkiye geçerlik ve güvenirlik çalışmasında bu yapının doğrulanması için **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır.

Bu analizler, **dissosiyasyon** yapısının alt bileşenlerini (örneğin, amnestik semptomlar, sönükleme/küntleme ve depersonalizasyon/derealizasyon) ayrıştırmaya amaçlar. Yapılan çalışmalar, ölçeğin farklı dissosiyatif deneyim alanları'nı ölçen ayrı faktörlere sahip olduğunu ve bu faktörlerin klinik literatürle uyumlu olduğunu desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme/Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kin Klinik ve Genel Popölasyon

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Türk popölasyonu üzerinde standardize edilmi? ve geçerlik/güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r. Kat?l?mc?lar, maddelerde belirtilen dissosiyatif ya?ant?lar?n s?kl???n? veya yo?unlu?unu 5 a?amal? bir ölçekte belirtirler.

Anahtar Kelimeler

?ar, Kundakç?, K?z?ltan, Psikiyatri, Travma, Türk Psikometrisi, ?ntrasubjektif Deneyimler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: ?leti?im bilgileri referans makale üzerinden ara?t?r?lmal?d?r.

Correspondence Address: Referans makale üzerinden ula??labilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? ve ilk sunumu 1997 y?l?nda gerçekte?irilmittir. Bu tarih, ölçe?in Türk psikiyatri literatürüne giri? y?l?n? i?aret etmektedir.

Ölçe?in klinik veya ticari amaçlı? kullan?m? için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgileri hakkında en do?ru bilgiye ula?mak için do?rudan orijinal çal??ma yazarlar?yla (?ar, Kundakç?, K?z?ltan) veya ilgili telif hakk? sahipleriyle ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda kullan?mda kaynak göstermek esast?r.

Kaynaklar

?ar, V., Kundakç?, T. ve K?z?ltan, E. (1997). Disosiyatif ya?ant?lar ölçe?i'nin (DES-II) geçerlik ve güvenilirli?i. 33. Ulusal Psikiyatri Kongresi Bildiri Tam Metin Kitab?, 55-64.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine buradan ula??labilir: [disosiyatif-yasantilar-olcegi-toad.pdf](#)

Dissosiyasyon Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu akademik giriŖe esas teŖkil eden kaynak metinde ölçek maddeleri bulunmamaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM